

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001129

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-04-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шатило Софія Сергіївна

2. Sofiia S. Shatylo

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6201-3710

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 26-05-2025

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Товариство з обмеженою відповідальністю "Капітал"

Код за ЄДРПОУ: 32381903

Місцезнаходження: вул. Лескова, буд. 9, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8322

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.34, 76.29.37

Тема дисертації:

1. Особливості нутритивного статусу в пацієнтів з метаболічно-асоційованою стеатотичною хворобою печінки
2. Nutritional status in patients with metabolic dysfunction-associated steatotic liver disease

Реферат:

1. Неалкогольна жирова хвороба печінки вражає близько 30% населення світу, а фіброз печінки вважається основним предиктором смертності, пов'язаної з цим захворюванням. З 2023 року впроваджено нову термінологію – метаболічно-асоційована стеатотична хвороба печінки (МАСХП). Поширеність МАСХП зростає паралельно зі збільшенням ожиріння, спричиненого висококалорійним харчуванням, що свідчить про актуальність даного дисертаційного дослідження. Дослідження проводилося у період 2021–2024 років із залученням пацієнтів клінічних баз Національного медичного університету імені О.О. Богомольця: МЦ «Універсальна клініка «Оберіг», ТОВ «Медична лабораторія «ДІЛА», а також КНП «Київський міський консультативно-діагностичний центр». При виконанні роботи було використано нутриціологічні, загальноклінічні, антропометричні, інструментальні, лабораторні та статистичні методи. Діагноз МАСХП

встановлювався відповідно до критеріїв, визначених Американською асоціацією з вивчення захворювань печінки (AASLD). Метою дослідження було удосконалення алгоритму менеджменту пацієнтів з МАСХП шляхом оцінки харчування, параметрів складу тіла, супутніх захворювань, лабораторних маркерів нутритивного статусу та їх зв'язку з фіброзом печінки. Перший етап дослідження полягав у здійсненні адаптації та валідації опитувальника the EPIC-Norfolk Food Frequency Questionnaire (FFQ). Валідація FFQ здійснювалася щодо методу 24-годинного (добового) відтворення харчування (a 24-hour dietary recall, 24HR). До процесу валідації було залучено 140 дорослих осіб віком від 18 років, які надали інформовану згоду на участь у дослідженні. До остаточного аналізу було включено дані 90 осіб, які повністю заповнили FFQ та надали детальну інформацію в 24HR. Використовуючи критерій знакових рангів Вілкоксона, було виявлено значну різницю між результатами, отриманими за допомогою FFQ та 24HRs, для менш ніж 50% нутрієнтів. Кореляції варіювалися від 0,0738 (ретинолові еквіваленти) до 0,458 (загальна енергія та фосфор), із середньою кореляцією 0,339. Кореляції, скориговані на енергію, варіювалися від 0,0733 (вітамін С) до 0,409 (вуглеводи), із середньою кореляцією 0,26. Відсоток учасників, класифікованих до тих самих кuartилів, коливався від 22,22% (вітамін А, як ретинолові еквіваленти) до 43,33% (натрій), із середнім значенням 32,5%. Відсоток учасників, класифікованих до тих самих та сусідніх кuartилів, коливався від 61,11% (вітамін А як ретинолові еквіваленти) до 81,11% (вітамін D), із середнім значенням 74,2%. Суттєво неправильна класифікація до протилежного кuartила коливалася від 3,33% (магній) до 10% (холестерин, вітамін А як ретинол та ретинолові еквіваленти) із середнім значенням 6,1%. Після коригування на споживання енергії відсоток учасників, класифікованих до тих самих кuartилів, коливався від 17,78% (загальний фолат) до 40% (залізо), із середнім значенням 32,2%. Відсоток учасників, класифікованих до тих самих та сусідніх кuartилів, коливався від 63,32% (вітамін А, як ретинол) до 81,1% (загальні цукри), із середнім значенням 71,6%. Суттєво неправильна класифікація більше 10% була зафіксовано лише для дієтичного споживання вітаміну С (14,44%) та загального фолату (12,22%). Використовуючи зважену каппу (ρ), більшість нутрієнтів мали задовільну узгодженість ($\rho = 0,21 - 0,40$). Найнижчі значення "систематичної похибки" між FFQ та 24HR спостерігалися для енергії (калорійності), вуглеводів, жирів, вітаміну B2, вітаміну D, заліза та магнію – середня різниця не перевищувала 5%.

2. Non-alcoholic fatty liver disease affects approximately 30% of the global population, and liver fibrosis while liver fibrosis stage is considered the strongest predictor of disease-related mortality in NAFLD. Since 2023, new terminology has been implemented – metabolic dysfunction-associated steatotic liver disease (MASLD). The growing global incidence of MASLD coexists with the worldwide increase in the prevalence of overweight and obesity, which underscores the relevance of this dissertation. The study was conducted from 2021 to 2024 and involved patients from the clinical sites of Bogomolets National Medical University: private medical centre «Universal Clinic «Oberig», Medical Laboratory “DILA” and also KNE «Kyiv Municipal Consultative and Diagnostic Center». Nutrition assessment, clinical, anthropometric, instrumental, laboratory, and statistical methods were utilized in the research. MASLD diagnosis was established according to criteria defined by the American Association for the Study of Liver Diseases (AASLD). The aim of the study was to improve the management algorithm for patients with MASLD by assessing nutrition, body composition parameters, comorbidities, laboratory markers of nutritional status, and their relationship with liver fibrosis. The first stage of the research involved the adaptation and validation of the EPIC-Norfolk Food Frequency Questionnaire (FFQ). The FFQ validation was conducted against the 24-hour dietary recall method (24HR). The validation process included 140 adults aged 18 years or older who provided informed consent to participate in the study. Data from 90 individuals who fully completed the FFQ and provided detailed information in the 24HR were included in the final analysis. Using Wilcoxon signed test we found a significant difference between results obtained by FFQ and 24HRs for less than 50% of nutrients. Correlations ranged from 0.0738 (retinol equivalents) to 0.458 (total energy and phosphorus), with an average correlation of 0.339. Energy-adjusted correlations ranged from 0.0733 (vitamin C) to 0.409 (carbohydrates), with an average correlation of 0.26. The percentage of participants classified into the same quartiles ranged from 22.22% (vitamin A, as retinol equivalents) to 43.33% (sodium), with an average of 32.5%. The percentage of participants classified into the same and adjacent quartiles ranged from 61.11% (vitamin A as retinol

equivalents) to 81.11% (vitamin D), with an average of 74.2%. Gross misclassification into the opposite quartile ranged from 3.33% (magnesium) to 10% (cholesterol, vitamin A as retinol and retinol equivalents) with an average of 6.1%. After adjustment for energy intake, the percentage of participants classified into the same quartiles ranged from 17.78 % (total folate) to 40% (iron), with an average of 32.2%. The percentage of participants classified into the same and adjacent quartiles ranged from 63.32% (vitamin A, as retinol) to 81.1% (total sugars), with an average of 71.6%. Gross misclassification of more than 10% was recorded only for dietary intake of vitamin C (14.44%) and total folate (12.22%). Using the weighted kappa (κ), most nutrients had a fair agreement ($\kappa = 0.21 - 0.40$). However, the values of the weighted kappa (κ) for total PUFA, niacin, vitamin C, cholesterol, total folate, vitamin A as retinol and retinol equivalents, and iron were defined as poor, even after energy adjustment. We used the Bland-Altman analysis for all nutrients to assess the presence, direction, and extent of bias at the group level. The lowest values of the “bias” between the FFQ and 24HRs were observed for energy, carbohydrates, fat, vitamin B2, vitamin D, iron, and magnesium – the mean difference did not exceed 5%.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Shatylo, S., Solovyova, G. Adaptation and validation of the EPIC-Norfolk food frequency questionnaire for assessing dietary intake in Ukrainian adults. *BMJ Nutrition, Prevention & Health*, (2024), 7(1), 160–165. 2516-5542
- Shatylo, S. S., Solovyova, G. A., & Kvacheniuk, K. L. Assessment of dietary intake in patients with metabolic dysfunction-associated steatotic liver disease using the Ukrainian version of the EPIC-Norfolk Food Frequency Questionnaire: A cross-sectional study. *Ukrainian Therapeutical Journal*, (2024), Issue 3, pp. 25–30. 1605-7295 (Print), 2522-1175 (Online)
- Shatylo, S., Solovyova, G., & Kvacheniuk, K. Body composition parameters and comorbidities as markers of clinically significant liver fibrosis (F2, F3 stages) in patients with metabolic dysfunction-associated steatotic liver disease. *Endokrynologia* (2024). 29(3), 220-226. 2524-0439 (Online), 1680-1466 (Print)
- Shatylo, S., Bogomaz, V., & Babych, O. Vitamin D deficiency in Ukraine: A multicentre cross-sectional study. *Global Epidemiology* (2024)., Vol. 8, p. 100170, 2590-1133
- Shatylo, S. S., Bogomaz, V. M., Babych, O. V., & Solovyova, G. A. Prevalence of liver fibrosis and obesity in patients with metabolic dysfunction-associated steatotic liver disease: A cross-sectional study. *Modern Gastroenterology (Ukraine)*, (2025), Issue 1, pp. 35–42, 1727-5725 (Print) 2521-649X (Online)

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соловійова Галина Анатоліївна
2. Halyna A. Soloviova

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.36

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8245-3051

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Півторак Катерина Володимирівна
2. Kateryna V. Pivtorak

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.36

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9187-7964

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 56, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колеснікова Олена Вадимівна
2. Olena V. Kolesnikova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5606-6621

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 04528465

Місцезнаходження: пр. Любові Малої, 2-а, Харків, Харківський р-н., 61039, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кобиляк Назарій Миколайович

2. Nazarii M. Kobyliak

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.14

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9814-689X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крістіан Еліна Георгіївна

2. Elina G. Kristian

Кваліфікація: д.мед.н., доц., 14.01.36

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0920-4627

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Комісаренко Юлія Ігорівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Комісаренко Юлія Ігорівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Паливода Роман

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна